

סבב ההסלמה האחרון בראיית הג'האד האסלאמי בפלסטין

1 במרץ 2020

כללי

ב-23-24 בפברואר 2020 התחולל ברצועת עזה סבב הסלמה נוסף, העשירי במספר מאז החלו צעדות השיבה (30 במרץ 2018). סבב ההסלמה הנוכחי, כמו קודמו, **החל ביוזמת הג'האד האסלאמי ונוהל ע"י הארגון, ללא השתתפות חמאס**. במהלך הסבב שיגר הג'האד האסלאמי בפלסטין 113 רקטות ופצצות מרגמה לעבר יישובי עוטף עזה והערים שדרות ואשקלון. בתגובה תקף צה"ל יעדים של הארגון ברצועת עזה ובסוריה.

בכירי הג'האד האסלאמי בפלסטין **הציגו את סבב ההסלמה כהישג משמעותי** העולה על זה של סבב ההסלמה התשיעי (נובמבר 2019, בעקבות הריגת בהאא' אבו אלעטא'). שכן בניגוד לסבב הקודם, שהחל בהריגת מפקד בכיר של הארגון על ידי ישראל, **הפעם היה זה הג'האד האסלאמי, אשר שלט על כללי המשחק, מבלי שנגבה ממנו מחיר גבוה**. הג'האד האסלאמי **הוא שיזם את תחילת הסבב, הוא זה שהכתיב את אופן התנהלותו והוא זה שקבע את מועד סיומו** (אתר פלוגות ירושלים, 24 בפברואר 2020). זאת ועוד, במהלך הסבב הנוכחי לא ספג הארגון אבדות למעט הפעיל שהניח את המטען ערב סבב ההסלמה, ושני פעילי הארגון שנהרגו בתקיפה בסוריה (בסבב ההסלמה התשיעי נהרגו 15 פעילי הזרוע הצבאית של הארגון ונגרם נזק ניכר לתשתיות שלו). נראה, כי גם הפגיעה בתשתיות הארגון לא הייתה הפעם משמעותית.

מנגד, התנהלותו העצמאית של הג'האד האסלאמי בפלסטין **חידדה את הקשיים ההולכים וגוברים שביחסיו עם חמאס** (להערכתנו **גם עם מצרים** שבתיווכה מתנהלים מגעי ההסדרה). **בשני הסבבים האחרונים, שהיו ביוזמת הג'האד האסלאמי בפלסטין ונוהלו על-ידו, נמנעה חמאס מלהשתתף בירי והוכיחה, כי היא אינה מוכנה לאפשר לג'האד האסלאמי בפלסטין (ולאיראן) לגרור אותה לעימות עם ישראל**, בעיתוי בלתי רצוי, תוך פגיעה בעניינה לקדם את מגעי ההסדרה. לפי שעה נראה שהג'האד האסלאמי בפלסטין ער לכך שהתנהלותו העצמאית יוצרת בעייתיות ביחסיו עם חמאס והפעם הוא ניסה שלא "למתוח את החבל יותר מידי"¹. להתנהלות העצמאית של הג'האד האסלאמי בפלסטין היה גם, להערכתנו, **מחיר צבאי-אופרטיבי**: ירי הרקטות של הג'האד האסלאמי בפלסטין לעבר ישראל **היה פחות אפקטיבי בהשוואה לסבבי ההסלמה שבהם שולבו יכולותיו יחד עם אלו של חמאס** (והדבר מצא ביטוי במספר היירוטים הרב של מערכת כיפת ברזל ובהעדר הרוגים לישראל).

¹ בניגוד לסבב ההסלמה הקודם שלאחריו הביעו פעילי הג'האד האסלאמי בפלסטין זעם כלפי חמאס (משלחת בכירי חמאס סולקה מסוכת האבלים של בהאא' אבו אלעטא), לפי שעה לא אותרו ביטוי מחאה על אי-השתתפות חמאס בסבב ההסלמה האחרון.

להערכתנו, בראיית הג'האד האסלאמי בפלסטין, היתרונות שהומחשו בסבב ההסלמה האחרון עולים על החסרונות. שכן, חמאס נמנעה גם הפעם מלהתעמת עם הג'האד האסלאמי בפלסטין ובכך איפשרה לו למעשה להמשיך לקיים את מדיניותו העצמאית; הארגון ברצועה לא ספג אבידות במהלך התקיפות ותגובת האוכלוסייה הייתה אוהדת (על רקע זעזוע הציבור מפינוי גופת המחבל ע"י דחפור של צה"ל). מאזן חיובי זה עלול לעודד את הג'האד האסלאמי בפלסטין ואת איראן התומכת בו, להמשיך במדיניות הפיגועים העצמאית נגד ישראל תוך המשך איתגור חמאס והמדיניות שלה. הדבר עלה מדברי אבו חמזה דובר הזרוע הצבאית של הארגון לפיו הסבב בנוכחי לא יהיה האחרון, והזרוע הצבאית של הג'האד האסלאמי בפלסטין תמשיך להיות "חוד החנית" של ההתנגדות והמאבק (אלקדס אליום, 25 בפברואר 2020).

תעודת הוקרה על הישג תודעתי: העיתונאי מת'נא אלנג'אר מקבל תעודת הוקרה מנאפד' עזאם, חבר הלשכה המדינית של הג'האד האסלאמי, על חשיפת האירוע של פינוי הגופה [של המחבל שביצע את הנחת המטען, שהריגתו ופינוי גופתו חוללו את סבב ההסלמה] (אתר פלוגות ירושלים, 25 בפברואר 2020)

התבטאויות בכירי הג'האד האסלאמי בפלסטין על תוצאות סבב ההסלמה העשירי

בכירי הג'האד האסלאמי בפלסטין ודוברי הארגון יצאו בתום סבב ההסלמה העשירי בקמפיין התעמולה, שמטרתו להאדיר את יכולות הארגון שנחשפו בסבב המוכנה על ידם "גבורת הנאמנים". זאת, תוך הצנעת האתגר שמדינית זאת מציגה בפני חמאס והימנעות מעיסוק בקשיים הצבאיים-אופרטיביים, שבהתנהלותו העצמאית של הארגון. להלן עיקרי ההתבטאויות:

◀ **אבו חמזה, דובר הזרוע הצבאית של הג'האד האסלאמי בפלסטין** סיכם את סבב ההסלמה האחרון עם ישראל כדלקמן (אלקדס אליום, 25 בפברואר 2020):

◆ **אופי הלחימה:** חוליות הלחימה של הזרוע הצבאית של הג'האד האסלאמי בפלסטין התקיפו "בכל הכוח והתושייה". **הם כפו עוצר על יישובי עוטף עזה ועל ערים נוספות בישראל:** "הבתים, הרחובות והמפעלים נשאר ריקים ושמעו בהם רק את האזעקות ואת אש הרקטות".

- ◆ **שותפות בלחימה עם חמאס וארגונים נוספים:** למרות שבסבב זה (כמו בקודמו) הג'האד האסלאמי בפלסטין עמד לבד במערכה, בירך אבו חמזה את הארגונים הפלסטינים ואת הזרועות הצבאיות שלהם וציין כי הם עמדו איתם בקשר מתמיד².
- ◆ **עמידתם האיתנה של תושבי רצועת עזה:** אבו חמזה שיבח את העמידה האיתנה של העם הפלסטיני למרות הסבל שעבר.
- ◆ **אופי המערכה הבאה:** אבו חמזה ציין, כי **הסבב הנוכחי לא יהיה האחרון** והדגיש את איתנותה וביסוסה של משוואת "התקפה תחת התקפה, דם תחת דם". הוא גם ציין כי **הזרוע הצבאית של הארגון תמשיך להוות "חוד החנית" של "ההתנגדות והמאבק" וכי הג'האד ימשך וכל הפעולות תמשכנה.**

אבו חמזה נואם בטקס בח'אן יונס בתום סבב ההסלמה
(אתר פלוגות ירושלים, 25 בפברואר 2020)

◆ **מצעב אלברים, דובר הג'האד האסלאמי בפלסטין,** העניק ראיון בו אמר כי "ההתנגדות הפלסטינית" בכלל ופלוגות ירושלים בפרט הפכו לגורם מכריע במערכה: "הם אלה שבחרים באמצעים במטרה להגן על העם הפלסטיני והם אלו אשר אומרים את המילה האחרונה". מצעב ברים גם ציין, כי הג'האד האסלאמי בפלסטין שואף לארגן מחדש את הכוחות בהתבסס על "עקרון הנשק והתמיכה הציבורית" (אלקדס אליום, 24 בפברואר 2020).

מצעב אלברים, דובר הג'האד האסלאמי ברצועה
(ערוץ דניא אלוטן, 25 בפברואר 2020)

² אבו חמזה נמנע מלציין במפורש, כי חמאס לא נטלה חלק בלחימה.

◀ **יוסף אלחסינה, חבר הלשכה המדינית של הג'האד האסלאמי בפלסטין**, אמר כי הזרוע הצבאית של הארגון **הגיבה בצורה אחראית על ה"פשע"** [קרי, הריגת המחבל שהניח את המטען ופינוי גופתו ע"י הדחפור] **ועל הריגת שני פעילי פלוגות ירושלים בדמשק**. לדבריו הארגון רשם "משוואת הרתעה" חדשה עם ישראל **לפיה כל תוקפנות או "פשע" שישראל מבצעת נגד הפלסטינים יזכו לתגובה מצד "ההתנגדות", ובמיוחד מפלוגות ירושלים** (אתר ערוץ אלע'ד, 25 בפברואר 2020; אלעהד, 25 בפברואר 2020). בהתבטאות נוספת אמר כי הזרוע הצבאית של הארגון קיימה את חובתה הדתית. המוסרית והלאומית כאשר הגיבה על "הפשע" שישראל ביצעה כלפי פעילי הזרוע הצבאית בח'אן יונס. לדבריו, סבב ההסלמה הוכיח את **עומק הקשר וההתלכדות של הציבור סביב אופציית "ההתנגדות"** וחשף את רמת המוכנות של פלוגות ירושלים **ויכולתן להגיב בכוח ולנהל את המערכה במלוא האחריות ובמוכנות מירבית** (פאלטודיי, 26 בפברואר 2020).

◀ מעצב אלברים דובר הארגון ציין, כי "ההתנגדות" הפלסטינית והזרוע הצבאית של הארגון הפכו להיות גורם מכריע. הם אלו שבחרו את האמצעים להגנה על העם הפלסטיני והם אלה אשר אמרו את המילה האחרונה. הוא ציין כי הזרוע הצבאית של הג'האד האסלאמי בפלסטין דבקה במשוואה של "עין תחת עין" (אלקדס אליום, 24 בפברואר 2020).

◀ וליד אלקטטי חבר הלשכה המדינית של הג'האד האסלאמי בפלסטין ברצועה הדגיש כי המערכה (המכונה בפיהם "גבורת הנאמנים") ביססה את המשוואה בין ההתנגדות לישראל. הוא ציין כי "ההתנגדות בגדה חשובה יותר מזו שברצועה וקרא לבצע התנגדות נגד עסקת המאה בכל הדרכים (פלסטין אליום, 29 בפברואר 2020).

◀ בכיר בזרוע הצבאית (ששמו לא הוזכר) אמר בראיון, כי "ההתנגדות", ובראשה הזרוע הצבאית של הג'האד האסלאמי בפלסטין, צברו ניסיון רב בתחומים שונים בזכות סבבי ההסלמה מול ישראל וכיום היא מיישמת את הניסיון ויודעת לבחור את העיתוי המתאים לניצול יכולותיה כדי לפגוע בישראל. את הניסיון שנצבר אפשר לדבריו לראות בסבב ההסלמה האחרון כאשר "ההתנגדות" בחרה **בעיתוי רגיש ומשמעותי כדי לפגוע בישראל** (אלאסתקלאל, 27 בפברואר 2020).